

Številka: Up-987/16-8

Datum: 10. 4. 2017

SKLEP

Senat Ustavnega sodišča je v postopku za preizkus ustavne pritožbe Komisije za preprečevanje korupcije, ki jo zastopa predsednik Boris Štefanec, na seji 10. aprila 2017

sklenil:

Ustavna pritožba zoper sodbo Vrhovnega sodišča št. I Up 73/2016 z dne 14. 9. 2016 se zavrže.

OBRAZLOŽITEV

1. Upravno sodišče je ugodilo tožbi tožnice na podlagi 4. člena Zakona o upravnem sporu (Uradni list RS, št. 105/06, 62/10 in 109/12 – v nadaljevanju ZUS-1) in odpravilo akt Komisije za preprečevanje korupcije št. 06211-78/2014/63 z dne 9. 10. 2014 – ugotovitve v konkretnem primeru v zadevi suma kršitve predpisov o nasprotju interesov tožnice, predsednice Vlade in kandidatke za članico Evropske komisije (v nadaljevanju ugotovitve v konkretnem primeru). Pritožnica je vložila pritožbo, ki jo je Vrhovno sodišče zavrnilo. Potrdilo je sodbo Upravnega sodišča. Sprejelo je stališče, da so ugotovitve Komisije za preprečevanje korupcije (v nadaljevanju Komisija) ugotovitveni upravni akt, ki posega v pravice posameznika. Zato mora biti sodno varstvo zagotovljeno po 2. členu ZUS-1.

2. Pritožnica zatrjuje kršitev 14. in 22. člena Ustave. Meni, da so izpolnjene vse procesne predpostavke za vložitev ustavne pritožbe. Zatrjuje, da je kot oseba javnega prava lahko nosilka nekaterih ustavnih pravic. Ustavno sodišče naj bi že sprejelo stališče, da so osebe javnega prava lahko nosilke ustavnih procesnih jamstev iz 22. člena Ustave. Pritožnica nasprotuje stališču Vrhovnega sodišča, da njeni akti posegajo v pravice, obveznosti ali pravne koristi posameznikov. Njeni akti naj bi imeli naravo ugotovitvenega akta. S temi akti pritožnica ugotavlja skladnost ravnanja posameznika z določbami Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije (Uradni list RS, št. 69/11 – uradno prečiščeno besedilo – v nadaljevanju ZIntPK).

3. Ustavna pritožba je posebno pravno sredstvo za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ki omogoča upravičencu oziroma nosilcu človekovih pravic varstvo pred posegi države in drugih javnopravnih in zasebnopravnih oseb v njegove človekove pravice in temeljne svoboščine. Upravičene osebe za vložitev ustavne pritožbe so po ustaljeni ustavnosodni presoji poleg fizičnih oseb tudi pravne osebe. Vendar je varstvo pravic pravnih oseb odvisno od tega, ali se posamezne pravice glede na svojo vsebino in naravo nanje lahko nanašajo. Tako lahko na ustavnopravni ravni govorimo o ustavnem varstvu pravnih oseb, katerega sestavni del so glede na navedeno prilagojene pravice v primerjavi s tistimi, ki jih Ustava zagotavlja fizičnim osebam kot človekove pravice. Zato lahko govorimo o ustavnih pravicah pravnih oseb.¹ Ustavno sodišče je že odločilo, da gre tudi pravnim osebam ustavno varstvo ustavnih procesnih jamstev.² Pravne osebe javnega prava so praviloma lahko nosilke ustavnih procesnih jamstev in so torej lahko upravičene za vložitev ustavne pritožbe.³ Vendar po drugi strani iz ustaljene ustavnosodne presoje izhaja, da osebe javnega prava, ko delujejo v položaju oblastvenega organa, glede na naravo človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ne morejo biti nosilke ustavnih pravic.⁴

4. Komisija je samostojen in neodvisen državni organ, ki z namenom krepitev učinkovitega delovanja pravne države in preprečevanja njenega ogrožanja s koruptivnimi dejanji v okviru in na podlagi zakonov samostojno izvršuje pristojnosti in opravlja naloge, določene v tem zakonu in v drugih zakonih (5. člen ZIntPK). V obravnavanem primeru je Komisija kot državni organ v okviru zakonskih pooblastil⁵ izdala in objavila ugotovitve v konkretnem primeru, ki so bile predmet sodne presoje. Ustavnemu sodišču se za presojo, ali je ustavno pritožbo vložila upravičena oseba, ni treba opredeliti do tega, ali so ugotovitve v konkretnem primeru ugotovitveni upravni akt ali posamični akt državnega organa, ki ni izdan v okviru izvrševanja upravne funkcije v ožjem pomenu besede.⁶

¹ Primerjaj z odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-40/12 z dne 11. 4. 2013 (Uradni list RS, št. 39/13, in OdlUS XX, 5), 18. točka obrazložitve.

² Primerjaj s sklepom Ustavnega sodišča št. Up-199/98 z dne 25. 3. 1999, 5. točka obrazložitve.

³ Primerjaj z odločbo Ustavnega sodišča št. Up-373/97 z dne 22. 2. 2001 (Uradni list RS, št. 19/01, in OdlUS X, 108).

⁴ Primerjaj s sklepi Ustavnega sodišča št. Up-157/08 z dne 4. 11. 2008 (Uradni list RS, št. 108/08, in OdlUS XVII, 98), št. Up-98/06 z dne 21. 12. 2006 (Uradni list RS, št. 139/06, in OdlUS XV, 110), št. Up-1379/09 z dne 28. 9. 2010 in št. Up-17/17 z dne 24. 1. 2017.

⁵ Na podlagi prvega odstavka 13. člena ZIntPK lahko komisija na lastno pobudo, na podlagi prijave pravne ali fizične osebe ali na zahtevo iz drugega odstavka tega člena uvede postopek zaradi suma korupcije, kršitve predpisov o nasprotju interesov, omejitvi poslovanja ali o lobiranju ali zaradi ocene in odprave posamičnih ali sistemskih korupcijskih tveganj ali kršitev etike in integritete javnega sektorja. V skladu z osmim odstavkom 13. člena ZIntPK Komisija načelna mnenja in ugotovitve o konkretnem primeru skupaj z odgovorom obravnavane osebe predstavi javnosti z objavo na svoji spletni strani in na drug primeren način.

⁶ Ustavno sodišče je v odločbi št. Up-730/08, U-I-54/08 z dne 12. 6. 2008 (Uradni list RS, št. 68/08, in OdlUS XVII, 74) sprejelo stališče, da je lahko izdaja in objava načelnega mnenja Komisije, ki določeno ravnanje označi za dejanje korupcije in omogoča prepoznavo posameznika, dejanje ali akt državnega organa, ki lahko poseže v ustavne pravice posameznika.

Komisija je namreč obakrat v enaki funkciji, tj. v funkciji oblastnega organa (*ex iure imperii*). Če Komisija deluje kot oblastni organ, ne more biti nosilka ustavnih pravic. Zgolj dejstvo, da je bila pritožnica stranka v postopku pred sodišči, njenega položaja oblastnega organa v razmerju do predmeta upravnega spora, v katerem je bila izdana izpodbijana sodna odločba, ne spremeni. Pritožnica tako v obravnavanem primeru nima aktivne legitimacije za vložitev ustavne pritožbe.

5. Senat Ustavnega sodišča je ustavno pritožbo zavrgel, ker jo je vložila neupravičena oseba.

6. Senat je sprejel ta sklep na podlagi šeste alineje prvega odstavka 55.b člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – ZUstS) ter prve alineje tretjega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10 in 56/11) v sestavi: predsednica senata dr. Špelca Mežnar ter člana dr. Matej Accetto in dr. Jadranka Sovdat. Sklep je sprejel soglasno.

dr. Špelca Mežnar
Predsednica senata